

Aan: de vaste commissie voor Economische Zaken

Van: Commissie van Aanbestedingsexperts

Betreft: Position paper t.b.v. Rondetafelgesprek d.d. 13 mei 2026 'De aanbestedingspraktijk en mogelijke verbeteringen'

Geachte leden van de vaste commissie voor Economische Zaken,

Allereerst hartelijk dank voor de uitnodiging bij te kunnen dragen aan het verschaffen van inzicht in de gevolgen van de voorgestelde wetswijziging, vanuit het oogpunt van de Commissie van Aanbestedingsexperts (hierna: de CvAE). Vanuit mijn rol als voorzitter van de CvAE schets ik, na een korte introductie van de CvAE, enkele praktijkervaringen die relevant zijn voor uw vraagstelling.

De Commissie van Aanbestedingsexperts

De Commissie van Aanbestedingsexperts (CvAE) is opgericht bij te dragen aan de oplossing van aanbestedingsklachten door snelle, zorgvuldige en laagdrempelige behandeling van klachten <https://www.commissievanaanbestedingsexperts.nl/service/reglement>

In de afgelopen 13 jaar dat de CvAE bestaat heeft de CvAE met haar adviezen kunnen bijdragen aan de verdere professionalisering van de aanbestedingspraktijk en het teweegbrengen van een leereffect. De CvAE is gering van omvang. Ze bestaat uit 3 commissieleden (samen 0,94 fte), drie parttime secretarissen (samen 1,8 fte) en één juridisch medewerker (1,0 fte). De afgelopen drie jaar zijn er jaarlijks gemiddeld 43 klachten ingediend en 23 adviezen uitgebracht. Niet alle klachten worden in behandeling genomen.

Beschrijving huidige aanbestedingspraktijk en mogelijke knelpunten (deelvraag 1)

Allereerst moet worden opgemerkt dat de klachten die bij ons worden ingediend divers en gefragmenteerd van aard zijn. Een betekenisvolle indeling in klachtonderwerpen op hoofdlijnen is daaruit niet te destilleren. De CvAE kan wel reflecteren op enkele 'onderliggende problemen' in de aanbestedingspraktijk die in vrijwel alle gevallen niet rechtstreeks het onderwerp van de klacht uitmaken, maar naar het oordeel van de CvAE wel ten grondslag liggen aan het ontstaan of blijven bestaan van verschillende klachten. Daarnaast is het belangrijk op te merken dat de CvAE alleen *klachten* ontvangt over de aanbestedingspraktijk. De 'aangebestedingspraktijk' waar wij mee te maken hebben is daarmee gekleurd. Vanuit dat perspectief kunnen we de volgende, globale knelpunten schetsen op basis van de ingediende klachten en het (beperkte) contact dat de CvAE daaromtrent met ondernemers en aanbesteders heeft.

- **Communicatie**

Communicatie blijkt in de praktijk regelmatig een knelpunt. In de klachten die bij de CvAE binnenkomen, zien wij vaak dat aanbestedende diensten en ondernemers elkaar niet goed verstaan. Aanbestedende diensten communiceren veelal formeel en juridisch, terwijl ondernemers hun bezwaren soms vanuit betrokkenheid en urgentie formuleren. Dat is, gelet op ieders positie, begrijpelijk, maar kan in de praktijk leiden tot misverstanden.

- **Beoordeling van inschrijvingen**

De beoordeling van inschrijvingen vormt een terugkerend knelpunt in de aanbestedingspraktijk. Een groot aantal klachten heeft betrekking op de toegekende scores op kwalitatieve gunningscriteria. Ondernemers ervaren de beoordeling vaak als moeilijk navolgbaar en hebben het gevoel dat elementen uit hun inschrijving onvoldoende of onjuist zijn meegewogen.

De CvAE ziet dat aanbestedende diensten bij de motivering van scores soms volstaan met algemene bewoordingen die weliswaar juridisch standhouden, maar voor de ondernemer onvoldoende inzichtelijk maken waarom juist deze score is toegekend. Dit kan ertoe leiden dat ondernemers zich niet herkennen in de beoordeling en moeite hebben de uitkomst (intern) te verklaren¹.

¹ NB. In het wetsvoorstel is bepaald dat ondernemers met klachten over gunnings- en selectiebeslissingen niet (meer) bij de CvAE terecht kunnen. Gelet op de doorlooptijden van de adviezen, neemt de CvAE sinds eind vorig jaar deze klachten niet meer in behandeling.

- **Geen eerlijke mededinging**

Een aanzienlijk deel van de klachten dat bij de Commissie wordt ingediend, ziet op het ontbreken van een reële kans op mededinging. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om situaties waarin aanbestedende diensten gebruikmaken van een, al dan niet voldoende gemotiveerde, uitzondering op de (Europese) aanbestedingsplicht, disproportionele eisen of voorwaarden stellen of (te) strikt specificeren.

Daarnaast komen klachten voor over vermeende vooringenomenheid van beoordelingscommissies of de relatief sterke positie van een zittende leverancier. In dergelijke gevallen gaat het ondernemers veelal niet uitsluitend om de uitkomst van de aanbesteding, maar om de vraag of het speelveld gelijk was ingericht.

Deelgebieden, sociaal domein (deelvraag 2)

Ten aanzien van uw deelvraag 2 (Kunt u ingaan op enkele deelgebieden, waarbij de huidige aanbestedingspraktijk niet goed functioneert, bijvoorbeeld bij de verplichte aanbesteding binnen het sociaal domein?) verwijzen wij u naar bovenstaande. Aanvullend merken wij het volgende op ten aanzien van het sociaal domein.

Klachten over aanbestedingen binnen het sociaal domein worden vaak niet in behandeling genomen door de CvAE. Dat heeft te maken met het feit dat opdrachten in het sociaal domein vaak via een toelatingsprocedure worden vormgegeven, welke procedure niet valt binnen de werkingssfeer van de Aw 2012 en daarmee buiten de bevoegdheid valt van de CvAE. Tevens zijn klachten over inkoopprocedures binnen het sociaal domein vaak feitelijk van aard (bijvoorbeeld over de hoogte van de vergoedingen), waarvoor de CvAE niet gekwalificeerd is een oordeel te kunnen vellen.

Tot slot

De juridische kwaliteit van de adviezen die door de CvAE worden gegeven is hoog en de adviezen worden veelal gekwalificeerd als gezaghebbend en dragen bij aan de professionalisering van de aanbestedingspraktijk. Toch is de feitelijke rechtsbescherming in lopende aanbestedingen zeer beperkt. Dat heeft te maken met de volgende omstandigheden:

- De CvAE kan slechts een niet-bindend oordeel geven over het handelen van een aanbestedende dienst, zonder dat daar voor de in het gelijk gestelde ondernemer een remedie aan is verbonden.
- Aanbestedende diensten zijn niet verplicht een procedure op te schorten wanneer een klacht bij de CvAE wordt ingediend (geen opschortende werking). Het wetsvoorstel voorziet in een opschortende termijn van 14 kalenderdagen. Binnen die termijn moet de CvAE een advies uitbrengen. Ter illustratie: over 2025 was de doorlooptijd van 19 nakaart klachten gemiddeld 91,6 dagen en van 6 spoedklachten 19,2 dagen.
- Aanbestedende diensten zijn niet verplicht iets te doen met het uitgebrachte advies en mogen dit naast zich neer leggen (niet-bindende adviezen). Het wetsvoorstel voegt daar een motiveringsplicht aan toe: 'pas toe of leg uit'.

De adviezen komen in de praktijk veelal te laat om nog effect te hebben op de aanbesteding zelf en hebben daarmee vooral een leereffect.

Hoogachtend,

Mr. G.R. Werkman-Bouwkamp

Voorzitter CvAE